

1. במדבר פרק יט

(ו) וּלְקַח הַכֹּהֵן עֵץ אַרְזוֹ וְאֶזְבֵּחַ וְשָׁנִי תוֹלַעַת וְהִשְׁלִיךְ אֶל חוֹדֶן שְׂרֵפֶת הַפָּרָה: (ז) וְכִכְסֵּם בְּגָדָיו הַכֹּהֵן וְרִחֹץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרָיָה יָבֵא אֶל הַמִּחֲנֶה וְטָמְאָה הַכֹּהֵן עַד הָעֶרְבֹ: (ח) וְהִשְׁדֹּף אֹתָהּ יְכַכְּסֵם בְּגָדָיו בַּמַּיִם וְרִחֹץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָמְאָה עַד הָעֶרְבֹ: (ט) וְאַסֹּף אִישׁ טְהוֹר אֶת אֶפְרַיִם הַפָּרָה וְהֵנִיחַ מַחוּץ לַמִּחֲנֶה בַּמְּקוֹם טְהוֹר וְהִיָּתָה לְעֹדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַשְׁמֶרֶת לְמִי נִדָּה חֲטָאָה הַזֹּאת: (י) וְכִכְסֵּם הָאִסֹּף אֶת אֶפְרַיִם הַפָּרָה אֶת בְּגָדָיו וְטָמְאָה עַד הָעֶרְבֹ וְהִיָּתָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגְדוֹ הַגֵּר בְּתוֹכָם לְחֻקֹּת עוֹלָם:

(יח) וּלְקַח אֶזְבֵּחַ וְטָבַל בַּמַּיִם אִישׁ טְהוֹר וְהִזָּה עַל הָאֹהֶל וְעַל כָּל הַכֹּהֲלִים וְעַל הַנְּפֹשׁוֹת אֲשֶׁר הֵיוּ שָׁם וְעַל הַגֹּעַץ בַּעֲצָם אוֹ בְּחִלְקֵי אוֹ בַּפֶּת אוֹ בְּקֶרֶד: (יט) וְהִזָּה הַטְּהוֹר עַל הַטָּמֵא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְחִטָּאָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְכִכְסֵּם בְּגָדָיו וְרִחֹץ בַּמַּיִם וְטָהַר בְּעֶרְבֹ: (כ) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִטְמָא וְלֹא יִחַטָּא וְנִכְרְתָה הַנְּפֹשֶׁת הַהִוא מִתּוֹךְ הַקֹּהֶל כִּי אֶת מִקְדָּשׁ ה' טָמְאָה מִי נִדָּה לֹא יֵרֶק עֵלָיו טָמֵא הוּא: (כא) וְהִיָּתָה לָהֶם לְחֻקֹּת עוֹלָם וּמִזֶּה מִי הַנִּדָּה יְכַכְּסֵם בְּגָדָיו וְהִגֹּעַץ בְּמִי הַנִּדָּה יִטְמָא עַד הָעֶרְבֹ: (כב) וְכָל אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ הַטָּמֵא יִטְמָא וְהַנְּפֹשֶׁת הַגֹּעַצֶת תִּטְמָא עַד הָעֶרְבֹ: פ

2. מסכת פרה פרק ג

משנה ב- חצרות היו בירושלים בניויות ע"ג סלע ותחתיהם חלול מפני קבר התהום ומביאים נשים עוברות ויולדות שם ומגדלות שם את בניהן. ומביאים שוורים ועל גביהן דלתות ותינוקות יושבין על גביהן וכוסות של אבן בידם הגיעו לשלוח ירדו ומלאום ועלו וישבו על גביהן. ר' יוסי אומר ממקומו היה משלשל וממלא:

משנה ז-

ומטמאים היו את הכהן השורף את הפרה מפני הצדוקים שלא יהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית:

3. רמב"ם הלכות פרה אדומה פרק א

הלכה יד- הצדוקין היו אומרים שאין מעשה הפרה כשר אלא במעורבי שמש, לפיכך היו ב"ד בבית שני מטמאין את הכהן השורף את הפרה בשרץ וכיוצא בו וטובל ואח"כ עוסק בה כדי לבטל דברי אלו הזדים שמורים מהעולה על רוחם לא מן הקבלה, וכן כל הכלים שמכניסין לתוכם אפר הפרה כולם טבולי יום.

4. במדבר רבה פרשת חקת פרשה יט

אמר שלמה על כל אלה עמדתי ופרשה של פרה אדומה חקרתי ושאלתי ופשפשתי (קהלת ז) אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני.

5. יומא דף יד עמוד א

דנתיא: והזה הטהר על הטמא, על הטמא - טהור, ועל הטהור - טמא, דברי רבי עקיבא. וחכמים אומרים: אין הדברים הללו אמורין אלא בדברים המקבלים טומאה. מאי היא - כדתנן: נתכוון להזות על הבהמה והזה על האדם, אם יש באזוב - ישנה, נתכוון להזות על האדם והזה על הבהמה, אם יש באזוב - לא ישנה. מאי טעמא דרבי עקיבא - נכתוב רחמנא והזה הטהר עליו, מאי על הטמא - שמע מינה: על הטמא טהור ועל הטהור טמא. - ורבנן: האי לדברים המקבלים טומאה הוא דאתא, אבל הכא - קל וחומר הוא; אם על הטמא טהור - על הטהור לא כל שכן? ורבי עקיבא - היינו דקאמר שלמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני.

6. רש"י במדבר פרק יט פסוק ב

זאת חקת התורה - לפי שהשטן ואומות העולם מונין [-מצערים] את ישראל לומר- מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה? לפיכך כתב בה 'חקה', גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה:

צריך להזהר מייז בתמוז עד ט' באב שלא לילך יחידים... ולא יכו את התלמידים בימים ההם.¹
מבין המצרים נגאל עם, על ידי מורים חמושים בגבורה רוחנית, שאינם צריכים למקל חובלים.²

(ישעיהו נ"ח ט"ז-ט"ח וט"ט וכו' ופסוקים אחרים)

וַיבֹא בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה מְדַבְּרֵי צֶן בְּחֵדָשׁ הָרִאשׁוֹן וַיֵּשֶׁב הָעָם בְּקֹדֶשׁ וּתְמִת שֵׁם מֵרִים וַתִּקְבֹּר שָׁם. וְלֹא הָיָה מִיָּם לָעֵדָה וַיִּקְהְלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן. וַיִּדְבַּר הָעָם עִם מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר וְלֹא נִוְעַט בְּנוֹעַ אַחֲיֵינוּ לִפְנֵי ד'. וְלָמָּה הִבְאַתֶּם אֶת קֶהֱל ד' אֶל הַמְדַבְּרֵי הַזֶּה לָמוֹת שָׁם אֲנַחְנוּ וּבְעֵינֵינוּ. וְלָמָּה הִעֲלִיתֵנוּ מִמִּצְרַיִם לְהִבְיֵא אֲתָנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה הַזֶּה לֹא מָקוֹם זֶרַע וְתֵאנָה וְגִפְן וְרִמּוֹן וַיִּמִּים אֵין לְשִׁתוֹת. וַיִּבְא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִפְּנֵי הַקֶּהֱל אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיִּדְא כְבוֹד ד' אֲלֵיהֶם.³

וַיִּדְבַּר ד' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. קַח אֶת הַפִּטְוָה וְהַקֶּהֱל אֶת הָעֵדָה אִתָּה וְאַהֲרֹן אַחִיד וְדַבְּרַתֶּם אֶל הַסֵּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִימֵי הַוַּיְצִאתְךָ לָהֶם מִיָּם מִן הַסֵּלַע וְהִשְׁקִית אֶת הָעֵדָה וְאֶת בְּעֵרֵם. וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַפִּטְוָה מִלִּפְנֵי ד' כַּאֲשֶׁר צִוְּהוּ.⁴

וַיִּקְהְלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הַקֶּהֱל אֶל פְּנֵי הַסֵּלַע וַיֹּאמְרוּ לָהֶם שְׁמְעוּ נָא הַמֵּרִים הַזֶּה מִן הַסֵּלַע הַזֶּה נוֹצֵיא לָכֶם מַיִם. וַיִּרְם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וַיַּד אֶת הַסֵּלַע בְּמַטְוֵהוּ פַעֲמֵים וַיִּצְאֹ מִיָּם רַבִּים וַתִּשֶׂת הָעֵדָה וּבְעֵרֵם.⁵

וַיֹּאמֶר ד' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן יַעַן לֹא הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תִבְיֵאוּ אֶת הַקֶּהֱל הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם. הִמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת ד' וַיִּקְדַּשׁ בָּם.⁶
(פסוקים 21-22)

כל הכעסנות שבעולם הבאה מצד הדרכה במוסר, באמונה, בדיעות ובמעשים, וכל החסרונות המוכרזות שאי הסבלנות והקנאות עושה בעולם, אף על פי שהרבה חלקים מהם הם מלאים קדושה גדולה, ובאים גם כן מחסידות חשובה וטהרת לבב, מכל מקום אין זה מונע מלהתחשב עם הצד החסרוני שבהם.⁷
וסוף כל סוף הדבר מוכרח להיות מתקן, וכל המבוקש של הקדושה היותר עליונה יבוא לעולם בדרך שלום, והדרכה מלאה נחת, שלוה וכבוד.⁸

שורש כל זה הוא חטא מי מריבה, ובעטו של משה, אמירת שמעו נא המורים שהביאה הכאת הסלע, במקום שהיה ראוי להיות הרצון והפיוס והדיבור.⁹

(ישעיהו קל"א ז')

רש"י¹⁰ והרמב"ן¹¹ חולקים בחטא של משה: אחד מפרש על שאמר לישראל: "שמעו נא..." ואחד מפרש על שהכה את הסלע. והנראה, שטעם אחד הוא, כי זה גרם זה. והנה יש שני בחינות במובנית, שמוכיח את ישראל שיעשו רצון הבורא ברוך הוא: אחד - שמוכיח בדברים טובים, דהיינו שאומר לכל איש ישראל גדל

מעלתו ומקום מקור מחצב נשמתו, אשר באמת נשמת ישראל חצובה למעלה מכיסא כבוד. וגדל הנחת רוח אשר להבורא יתברך בביכול ממצוות כל איש ישראל וגדל השמחה אשר בכל העולמות בעשות איש ישראל מצות הבורא בזה, ובוה התוכחה מטה את לב בני ישראל לעשות רצון הבורא ברוך הוא, לקבל כל איש ישראל עול מלכות שמים עליו.¹²

ויש שמוכיח את ישראל בדברים קשים ובדברי ביושים, עד שהם מוכרחים לעשות רצון הבורא.¹³
והחילוק ביניהם: זה שמוכיח את ישראל בטוב, מעלה את נשמת ישראל למעלה למעלה ומספר תמיד בעדקת ובגדולת ישראל כמה גדול כוחם למעלה, וראוי הוא להיות מנהיג על ישראל. וזה שמוכיח את ישראל בדברים קשים אינו בכחינה הזאת.¹⁴

והנה זה שמוכיח את ישראל בטוב ומספר תמיד בגדולת ישראל וצדקתם - או כל הדברים הנבראים בעולם צריכין לעשות מעצמם הרצון של ישראל לדבר שנברא, דהיינו: בשביל ישראל אבל אם אינו מספר ומעלה צדקת ישראל, אז צריך להכריח את כל הנברא בהכרח גדול לעשות מה שנברא, דהיינו: לעשות רצון ישראל.¹⁵

(קאשר גלי, חוקת)

א) ארץ נעימה דורשת היא את בניה, פושטת היא את זרועותיו אליהם באהבה, על כל פשעים היא מכסה באהבתה. שובו שובו בנים גולים, בנים נרחים, לחיק אמכם, שובו וזכרו אל-חינו מחוללכם, זכרו נעימות מתיקות עו אהבתו, אשר בבית אמנו וחדר הורתנו, הנה הוא מייחל לגלותה לנו. ואם ראשית הגלן רק קווי אור דקים אנו רואים, במהרה תפרץ האורה, מלא רוחו ארצנו עמנו אלי.¹⁶
(ע"ע (ש"ס, ט"ז))

ב) אמר רבי אושעיא: מאי דכתיב וזכריה יא' ז' "ואקח לי שני מקלות לאחד קראתי נועם ולאחד קראתי חובלים?"
נועם - אלו תלמידי חכמים שבארץ ישראל, שמנעימין זה לזו בהלכה.
חובלים - אלו תלמידי חכמים שבבבל, שמחבלים זה לזה בהלכה.
ויאמר אלי אלה שני בני היצוד העומדים... ושניים זיתים עליה ושם פסי יצו.¹⁷

יצוד - אמר רבי יצחק, אלו תלמידי חכמים שבארץ ישראל שנוחי זה לזה בהלכה בשמן זית.
ושנים זיתים עליה - אלו תלמידי חכמים שבבבל שמרוזין זה לזו בהלכה כזית.¹⁸

(פסוקים 27-28)